

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA – GEOGRAFIA

Przedmiotowy Zasady Oceniania z geografii został opracowany w oparciu o:

- a) Podstawę programową,
- b) Program nauczania geografii w szkole podstawowej wydawnictwa „Nowa Era”,
- c) Wewnątrzszkolne Zasady Oceniania zawarty w Statucie SP nr 2 w Piszcu.

PRIORYTETY OCENIANIA W GEOGRAFII

1. Edukacja geograficzna stwarza uczniowi możliwości do:

- a) zrozumienia otaczającego nas świata i poruszania się w przestrzeni geograficznej,
- b) przygotowania do przemian społecznych, gospodarczych i politycznych zachodzących w regionie, kraju i na świecie,
- c) kształtowania postaw ludzi otwartych, aktywnych, tolerancyjnych i twórczych,
- d) świadomego podejmowania decyzji;

2. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć ucznia, którym w szczególności podlegają:

- a) przyrost wiadomości w zakresie:
 - wskazywania i opisywania faktów, nazw geograficznych, terminów,
 - zrozumienia związków i zależności zachodzących w przestrzeni geograficznej;

3. Przyrost umiejętności w zakresie:

- a) samodzielnego porządkowania i wartościowania informacji,
- b) posługiwania się zdobytymi informacjami z różnych źródeł (np. interpretowanie danych statystycznych, czytanie mapy),
- c) praktycznego stosowania informacji (np. orientacja na mapie),
- d) twórczego rozwiązywania problemów,
- e) prezentowania treści geograficznych (np. formułowanie notatki w zeszycie przedmiotowym, wykonanie rysunku, szkicu, diagramu);

4. Postawy:

- a) systematyczność pracy ucznia przez cały rok (przygotowanie się do zajęć lekcyjnych, udział w wykonywaniu zadań na lekcji),
- b) aktywność i inicjatywa,
- c) rozwój własnych zdolności i zainteresowań, np. udział w konkursach przedmiotowych,
- d) umiejętność współdziałania w grupie.

Wykaz umiejętności i wiadomości dla danego poziomu przedstawiony jest uczniom na początku roku szkolnego poprzez omówienie programu nauczania w danej klasie z jednoczesnym wskazaniem na kierunek pracy, częstotliwość i sposób uzyskania oceny.

1. FORMY AKTYWNOŚCI UCZNIĄ PODLEGĄJACE OCENIE

* **Wypowiedzi ustne** - odpowiedzi i wypowiedzi na lekcji;

* **Prace pisemne:**

a) **prace klasowe** - przeprowadzone po zakończeniu działu,

b) **sprawdziany** - pisemne wypowiedzi ucznia obejmujące zagadnienia co najwyżej z 3 ostatnich lekcji,

c) **kartkówki** - z ostatnich lekcji, sprawdzające wybrane umiejętności np. odczytywanie treści mapy, graficznych sposobów przedstawiania zjawisk itp.,

d) **konturówki** - sprawdzające umiejętność orientacji na mapie;

* **Aktywność i praca na lekcji** - indywidualna i w zespołach grupowych – zaangażowanie, umiejętność komunikowania się i współpracy w zespole, korzystanie z różnych źródeł informacji, efektywność pracy;

* **Podstawowe umiejętności praktyczne** - czytanie mapy, interpretacja rysunku, orientacja w terenie – położenie, kierunki, dokonywanie podstawowych obliczeń stosowanych w geografii; czytanie i graficzna interpretacja danych liczbowych;

* **Aktywność** obejmująca prezentowanie wyników swojej pracy w różnej formie, np. w konkursach przedmiotowych, udziale w projektach oraz innych przedsięwzięciach przedmiotowych.

2. SPOSOBY OCENIANIA - NARZĘDZIA POMIARU

Narzędzie	Zasady przeprowadzania prac pisemnych	Formy poprawiania	Ilość w semestrze
<p>Praca klasowa do 45 min</p>	<p>przeprowadzona po powtórzeniu materiału oraz podany jest zakres sprawdzanych umiejętności i wiadomości, zapowiedziana dwa tygodnie przed terminem i wpisana do e-dziennika, informacja o ocenie wpisana na pracy, praca klasowa do wglądu na spotkaniach indywidualnych u nauczyciela przedmiotu lub na wywiadówkach u wychowawcy tylko na terenie szkoły.</p>	<p>sprawdzenie i oddanie do 2 tygodni, uczeń może poprawić każdą ocenę w terminie ustalonym z nauczycielem, nie później niż 2 tygodnie od otrzymania oceny, Uczniowi nie przysługuje prawo poprawy, kiedy pracę napisał w sposób niesamodzielny (tzn.: korzystał z pomocy niedozwolonych na pracy klasowej).</p>	<p>po zakończonym dziale</p>
<p>Sprawdzian 20 - 30 min</p>	<p>* obejmuje dział lub fragment danego działu (do 3 ostatnich tematów), * zapowiedziany z tygodniowym wyprzedzeniem i wpisany do e- dziennika, * informacja o ocenie na pracy, * sprawdziany do wglądu na spotkaniach indywidualnych u nauczyciela przedmiotu lub na wywiadówkach u wychowawcy tylko na terenie szkoły.</p>	<p>sprawdzenie i oddanie do 2 tygodni, uczeń może poprawić każdą ocenę w terminie ustalonym z nauczycielem, nie później niż 2 tygodnie od otrzymania oceny. Uczniowi nie przysługuje prawo poprawy, kiedy pracę napisał w sposób niesamodzielny (tzn.: korzystał z pomocy niedozwolonych na</p>	<p>do 2 x w semestrze</p>

		sprawdzanie).	
Kartkówka do 15 min	<ul style="list-style-type: none"> * obejmuje materiał z ostatniego tematu, * nie jest zapowiadana, * informacja o ocenie na kartkówce, * kartkówka nie musi być pisana w innym terminie przez nieobecnych uczniów chyba, że nauczyciel uzna to za konieczne, * kartkówki do wglądu na spotkaniach indywidualnych u nauczyciela przedmiotu lub na wywiadówkach u wychowawcy tylko na terenie szkoły. 	sprawdzenie i oddanie w ciągu tygodnia, nie podlega poprawie,	w zależności od omawianego materiału
Konturówka (10-15 min)	<ul style="list-style-type: none"> * samodzielna praca ucznia na lekcji obejmująca znajomość mapy, * konturówka jest zapowiedziana, * konturówki do wglądu na spotkaniach indywidualnych u nauczyciela przedmiotu lub na wywiadówkach u wychowawcy tylko na terenie szkoły. 	<ul style="list-style-type: none"> * konturówka nie podlega poprawie, chyba, że nauczyciel zdecyduje inaczej, * konturówka powinna zostać zaliczona przez każdego ucznia w terminie wyznaczonym przez nauczyciela. 	w zależności od omawianego materiału

- Uczeń nieobecny na pracy klasowej lub sprawdzianie ma obowiązek napisać pracę na pierwszej lekcji po powrocie do szkoły i sam zgłasza nauczycielowi chęć napisania tej pracy (termin ten może ulec wydłużeniu po bardzo długiej nieobecności w szkole).
- Uczeń, który nie napisze pracy pisemnej w ustalonym terminie może otrzymać ocenę niedostateczną zamiast (bz).
- Uczeń, który uciekł z pracy klasowej otrzymuje ocenę niedostateczną.
- Nieobecność ucznia na lekcji nie zwalnia go z przygotowania się do lekcji i możliwości pisania pracy pisemnej z wyjątkiem bardzo długiej nieobecności w szkole.
- Nieobecność ucznia na lekcji nie zwalnia go z obowiązku jej nadrobienia. Wszystkie notatki i prace domowe realizowane podczas nieobecności, uczeń powinien uzupełnić w ciągu 1 tygodnia

Odpowiedź ustna:

- * Sprawdzenie wiadomości i umiejętności ucznia w formie ustnej odpowiedzi, także przy mapie, w zależności od potrzeb. Uczeń może być odpytywany na każdej lekcji.
- * Termin odpowiedzi nie jest podawany do wiadomości ucznia.
- * Uczeń ma czas na zastanowienie się.
- * Odpowiedź ucznia trwa około 5-10 min.
- * Nauczyciel dokonuje oceny i ją ustnie uzasadnia (ocena wpisana jest do zeszytu przedmiotowego ucznia).
- * Ocena z odpowiedzi nie podlega poprawie.
- * Rodzic zobowiązany jest do podpisania oceny.
- * Oceniane są też odpowiedzi krótkie, w czasie głównego toku lekcji np. dotyczące nowych treści realizowanych po raz pierwszy lub pytań nawiązujących do lekcji poprzednich. Oceny tych odpowiedzi są traktowane jako tzw. „plusy” – trzy „plusy” pozwalają uzyskać przez ucznia ocenę bardzo dobrą (ocena aktywności twórczej ucznia), dwa „plusy”- dobrą, zaś jeden „plus”- dostateczną, ale za zgodą ucznia.

Praca domowa:

- * Praca ucznia wykonywana jest w domu i jest dla osób chętnych.

Aktywność:

- * Za trzy plusy uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą.
- * Za trzy minusy uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

Samodzielna praca na lekcji (indywidualna, grupowa):

- * Obserwacja i ocena ucznia pracującego w grupie ma na celu wzmocnienie u uczniów zachowań pozytywnych z punktu widzenia funkcjonowania grupy i eliminowanie działań destrukcyjnych.
- * Aby ocenić współpracę ucznia w grupie, nauczyciel obserwuje:
 - * w jakim stopniu jego zachowanie świadczy o odpowiedzialności za wykonanie zadania powierzonego grupie, czy podejmuje się pełnienia roli ustalonej przez grupę, czy realizuje zadania wynikające z roli prawidłowo i z korzyścią dla grupy
 - w jakim stopniu jego zachowanie świadczy o odpowiedzialności za funkcjonowanie grupy jako całości oraz za pełnienie ról przez jej członków, czy występuje z inicjatywą pomocy innym uczniom, czy akceptuje decyzje grupy i rozwiązuje konflikty.
- * Współpracę w grupie mogą oceniać: nauczyciel lub uczniowie (wzajemnie lub dokonując samooceny).
- * Może być oceniana w skali ocen 1 – 6, w zależności od trudności postawionego zadania.

Sprawdzanie w sytuacjach praktycznych (na bieżąco lub długoterminowo):

* Niezależnie od wyników pisemnego i ustnego sprawdzania osiągnięć ucznia, nauczyciel zleca, a następnie kontroluje prace praktyczne w czasie lekcji oraz jako zadanie domowe.

Do nich należą:

- opisy, rysunki, schematy, szkice, wykresy, tabele, modele wykonywane samodzielnie przez uczniów na podstawie różnych źródeł informacji (np. atlasu, podręcznika, literatury popularnonaukowej, filmów, multimediiów, czasopism geograficznych);
- opisy, rysunki, schematy, szkice, wykresy, tabele wykonywane przez uczniów w wyniku obserwacji i pomiarów obiektów oraz zjawisk przyrodniczych;
- krótkie opracowania, prezentacje multimedialne dotyczące wybranych wydarzeń na świecie, w Polsce i we własnym regionie, wykonywane na podstawie informacji z prasy, radia, telewizji, Internetu;
- opracowania, prezentacje multimedialne charakteryzujące wybrane państwo lub region świata;
- opracowania, prezentacje multimedialne eksponujące specyfikę i walory własnego regionu.

* Ocena tych prac odbywa się według następujących kryteriów:

- poprawność merytoryczna i językowa;
- zgodność treści z tematem, jej przejrzystość i porządek, z uwzględnieniem wstępu, rozwinięcia i zakończenia.
- dobór treści i materiału ilustracyjnego, umiejętność oceny wiarygodności i selekcji informacji;
- estetyka i staranność wykonania, czytelność i funkcjonalność rozwiązań graficznych;
- jakość bibliografii, różnorodność wykorzystywanych źródeł informacji, umiejętność powoływania się na literaturę źródłową.

* Mogą być oceniane w skali ocen 1 – 6, w zależności od trudności postawionego zadania.

Udział w konkursach:

* Konkursy mają na celu motywowanie ucznia do dalszego rozwoju i stwarzają warunki do samodzielnej pracy.

* Uczniowie mogą brać udział w konkursach:

- wewnątrzszkolnych – indywidualni laureaci (I, II, III miejsce) otrzymują częściową ocenę celującą,
- zewnątrzszkolnych – indywidualni laureaci konkursów geograficznych na szczeblu międzyszkolnym, powiatowym, wojewódzkim lub krajowym otrzymują ocenę roczną celującą.

Praca klasowa- waga 10

Sprawdzian wiadomości z trzech lekcji- waga 6

Kartkówka z ostatniej lekcji- waga 3

Odpowiedź ustna - waga 5

Projekt - waga 6

Praca długoterminowa- waga 4

Praca domowa - waga 3

Aktywność- waga 3

Inna/ dodatkowe- waga 3

3. POZOSTAŁE ZASADY OCENIANIA:

* Oceny są jawne, uzasadnione i zgodne z wymogami na daną notę. Skala ocen zawiera stopnie od 1 do 6, rozszerzone o „+” i „-”.

* Ocena semestralna i roczna jest średnią ważoną. Oznacza to, że każda ocena częściowa ma swoją wagę procentową (patrz dziennik elektroniczny).

* Uczeń ma prawo do zgłoszenia przed rozpoczęciem lekcji bez żadnych konsekwencji raz w semestrze nieprzygotowania (z wyjątkiem zaplanowanych prac klasowych, sprawdzianów, konturówek, oddania prac długoterminowych i lekcji powtórzeniowych).

* W przypadku prac pisemnych zdobyte punkty przelicza się na ocenę zgodnie z WSO.

Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczny lub dopuszczający z pracy klasowej i sprawdzianu w terminie dodatkowym ustalonym przez nauczyciela. Do dziennika wpisuje się obok oceny uzyskanej ocenę

poprawioną (ocena końcowa jest średnią tych dwóch ocen). Uczeń ma prawo poprawić konkretną ocenę tylko raz.

* Na koniec semestru nie przewiduje się dodatkowych sprawdzianów zaliczeniowych. Uzyskane stopnie w poszczególnych formach aktywności ucznia stanowią podstawę stopnia semestralnego.

* Przy wystawianiu oceny na koniec roku szkolnego uwzględnia się pracę i wyniki z całego roku szkolnego.

* Na lekcjach geografii zwraca się uwagę na poprawność ortograficzną oraz staranność (pismo) prac i zeszytów ćwiczeń. Rażąca ilość błędów może spowodować obniżenie oceny (z wykluczeniem dysgrafii i dysortografii).

* Wszystkie sprawy sporne, nie ujęte w PSO z geografii rozstrzygane będą zgodnie z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania oraz z rozporządzeniami

MEN.

* W stosunku do ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w nauce uniemożliwiające sprostanie wymogom edukacyjnym wynikającym z realizowanego programu nauczania, potwierdzone pisemnym orzeczeniem lub opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej upoważnionej do tego jednostki – nauczyciel stosuje obniżenie wymagań.

4. KRYTERIA I WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE

Ocena niedostateczna

Uczeń nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności zawartych w wymaganiach podstawy programowej potrzebnych do kontynuowania nauki. W szczególności: wykazuje brak systematyczności i chęci do nauki, nie posiada podstawowej orientacji na mapie, nie wykonuje zadań domowych, nie potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł, w tym treści podręcznika, nie pracuje na lekcji, nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych i praktycznych o elementarnym stopniu trudności samodzielnie, w grupie lub nawet przy pomocy nauczyciela, nie udziela prawidłowych odpowiedzi na większość zadanych mu pytań.

Ocena dopuszczająca

Uczeń ma braki w wymaganiach koniecznych z zakresu wiadomości i umiejętności; opanował w stopniu elementarnym umiejętność czytania map, posiada elementarną orientację na mapie świata, Europy i Polski, posługuje się w stopniu elementarnym słownictwem i terminologią geograficzną w mowie żywej i pisanej, samodzielnie rozwiązuje i wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności, przejawia chęć i gotowość pracy i współpracy, umie wykorzystać różne źródła informacji, przy czym objawia się to jako praca odtwórcza, wskazująca na słabe zrozumienie polecenia, nadrabia zaległości, przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi na proste pytania.

Ocena dostateczna

Uczeń opanował podstawowe wiadomości i wybrane umiejętności określone podstawą programową.

W szczególności: **posiada podstawową orientację na mapie** i w przestrzeni geograficznej, poprawnie wyraża swoje myśli w prostych i typowych przykładach w mowie żywej i pisanej, **przy wypowiedzi widać nieliczne błędy, odpowiedź ustana odbywa się przy pomocy nauczyciela zadającego kolejne pytania**, samodzielnie i w grupie rozwiązuje poprawnie nieskomplikowane polecenia, **potrafi naśladować podobne rozwiązania w analogicznych sytuacjach**, wartościuje elementy działalności człowieka środowisku, poprawnie odczytuje dane z tekstu, rysunków, diagramów, tabel, przetwarza proste dane na wykresy, wykonuje wybrane, proste obliczenia stosowane w geografii, z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania sytuacji problemowych.

Ocena dobra

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności w stopniu dobrym, uwzględniającym wymagania rozszerzające.

W szczególności: pracuje systematycznie, a jego przygotowanie, choć pełne jest różne jakościowo, **posiada dobrą orientację na mapie świata, czyta ze zrozumieniem mapy tematyczne, dokonuje poprawnych interpretacji różnorodnych tekstów źródłowych, udziela zasadniczo samodzielnie odpowiedzi, choć uwidaczniają się niewielkie braki w wiedzy lub wypowiedź nie wyczerpuje omawianego zagadnienia**, wiadomości i umiejętności podstawowe są dla niego zrozumiałe, potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania

o pewnym stopniu trudności tu: treści przystępne, średnio trudne, wykonuje wszystkie obliczenia stosowane w geografii, dostrzega zależności przyczynowo-skutkowe, łączy zagadnienia w logiczne ciągi, opanował umiejętność dokonywania interpretacji prostych zjawisk przedstawianych graficznie, w mowie żywej i pisanej posługuje się językiem poprawnym pod względem

merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, potrafi wartościować

działalność człowieka środowisku, aktywnie i efektywnie pracuje i współpracuje w zespołach grupowych, chętnie wykonuje dodatkowe zadania.

Ocena bardzo dobra

Uczeń w stopniu wyczerpującym opanował materiał przewidziany w podstawie programowej dla danej klasy oraz praktycznie stosuje umiejętności z zakresu kluczowych kompetencji w edukacji geograficznej.

W szczególności: przygotowanie ucznia do lekcji jest pełne, wszechstronne oraz systematyczne, sprawnie posługuje się wiadomościami i zdobytymi umiejętnościami, podczas wypowiedzi ustnej samodzielnie potrafi interpretować omawiane zagadnienie, jego wypowiedź jest ładna, ciekawa i poprawna pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, samodzielnie dokonuje interpretacji treści mapy i innych materiałów źródłowych, obok prawidłowego wnioskowania przeprowadza proste analizy zjawisk, potrafi zastosować wiedzę w praktycznym działaniu, chętnie wykonuje zadania i prace dodatkowe, wykorzystuje różne źródła informacji do pogłębiania swojej wiedzy, bierze aktywny udział w przedsięwzięciach o charakterze środowiskowym, wnosi twórczy wkład w realizację zadań oraz omawianych zagadnień, pracuje nad własnym rozwojem lub bierze aktywny udział w konkursach o treściach geograficznych.

Ocena celująca

Uczeń spełnia wszystkie kryteria ujęte w wymaganiach na ocenę bardzo dobrą, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, a ich efekty potrafi zaprezentować innym w konkretnej formie. Jest aktywny w konkursach przedmiotowych.

Agnieszka Łazarczyk
Julia Bałdyga
Joanna Klukowska